

Signalering BSR kwijtscheldingen

Het Inter-lokaal is een lokale welzijnsinstelling in Nijmegen die onder andere laagdrempelige sociaal-juridische dienstverlening biedt aan mensen met een laag inkomen. In onze spreekuren komen de laatste maanden klanten met afwijzingen voor de kwijtschelding van de BSR. Het betreft de kwijtschelding van zowel gemeentelijke belasting als van het Waterschap. Vanuit juridisch oogpunt zijn deze zaken naar de letter van de wet behandeld. De afwijzingen zijn echter niet alleen op het persoonlijk vlak schrijnend. Ze staan ook haaks op doelstellingen van andere wettelijke regelingen en op rijks- en gemeentelijk beleid.

Een aantal voorbeelden

- casus 1 Mevrouw heeft sinds enkele jaren een visuele handicap die haar in toenemende mate beperkt. Ze zal in de komende jaren hulpmiddelen moeten aanschaffen die zij niet of gedeeltelijk vergoed zal krijgen. Om schulden te voorkomen heeft ze de laatste jaren spaarzaam geleefd van haar wwv-uitkering en heeft nu ongeveer 1000 euro spaargeld. Daar teert ze door de afwijzing onmiddellijk 120 euro op in.
- casus 2 Meneer heeft van de gemeente Nijmegen 3000 euro bijzondere bijstand voor inrichtingskosten ontvangen vanwege het generaal pardon. Dat leidde op het moment van indiening tot een hoger saldo dan de regels omtrent vrijlating toelaten. Het is de grond voor het afwijzen van de kwijtschelding. Meneer is in beroep gegaan tegen dit besluit. Dit is afgewezen. Voor het berekenen van de draagkracht wordt een uitkering in het kader van bijzondere bijstand niet in aanmerking genomen. (Leidraad invordering belastingen BSR, 2.21). Het wordt echter wel als vermogen beschouwd.
- casus 3 Meneer heeft van de gemeente Nijmegen 2000 euro bijzondere bijstand voor inrichtingskosten ontvangen. Net als in het geval van de meneer van casus 2 is de kwijtschelding afgewezen vanwege een te hoog saldo op de bankrekening. Ook zijn beroep is ongegrond verklaard.
- Voor meneer betekent dit dat hij nu een openstaande rekening heeft. In het kader van het traject naar schuldsanering bij de Nijmeegse Gemeentelijke Kredietbank ontstaat nu een probleem. Een nieuwe vordering wordt als een nieuwe schuld beschouwd en kan de voortgang van het traject belemmeren. Meneer moet duidelijk maken dat het ontstaan van deze nieuwe vordering niet veroorzaakt is door eigen doen of nalaten. Naar de letter van de wet, heeft hij echter geen argumenten.
- casus 4 Mevrouw heeft een wwv-uitkering. Jaren achtereenvolgens komt zij in aanmerking voor de kwijtschelding belastingen van het waterschap en gemeente. Dit jaar wordt het afgewezen vanwege een te hoog saldo op de rekening. Het kinderdagverblijf had namelijk het bedrag dat door belastingdienst en gemeente te veel was betaald aan de kinderopvang, op haar rekening gestort. Aan mevrouw de taak om het geld te storten op de rekeningen van respectievelijk belastingdienst en gemeente. Zij kon het dus niet besteden aan het betalen van de BSR-rekening. Ook haar beroep is afgewezen.

Tegenstrijdigheden

1. De reden van afwijzing in alle vier de gevallen is een te hoog saldo op de bankrekening. Dat saldo wordt als vermogen aangemerkt. De BSR erkent echter tevens dat de betrokkenen geen draagkracht hebben op grond van hun inkomen.
2. De oorzaak van het te hoge saldo ligt bij de casussen 2, 3 en 4 in de storting van geormerkte gelden. Betrokkenen kunnen dit geld echter niet vrij besteden zonder in de problemen te komen met een andere instantie. Bijvoorbeeld met de gemeente Nijmegen als een gedeelte van de bijzondere bijstand voor duurzame gebruiksgoederen aan belasting wordt betaald. Of met respectievelijk de gemeente Nijmegen en belastingdienst als de teveel betaalde gelden in verband met kinderopvangtoeslag aan dit doel besteed worden.
3. De afwijzing kan zelfs nog verdere gevolgen hebben, zoals uit casus 3 blijkt. Het is een verstoring van het proces van schuldsanering.
4. De mevrouw uit casus 1 anticipeert heel zorgvuldig op uitgaven in verband met haar handicap. Het voorkomen van schulden staat ook hoog in het vaandel van lokale en rijksoverheid. De gemeente Nijmegen organiseert bijvoorbeeld jaarlijks zelf de aktieweek 'Grip op de knip' om burgers bewust te laten worden van het belang van het voorkomen van schulden. Door het weigeren van de kwijtschelding ontmoedigt de gemeente haar burgers in dit beleid.
5. De rekening van burgers wordt vaker als een sluis gebruikt voor gelden die van de ene (overheids-)instantie naar de andere moeten. In casus 4 is dat aan de hand met de kinderopvangtoeslag. Het geld wordt op de rekening van mevrouw gestort, de toeslag staat ook op haar naam. Het geld is echter niet voor haar bestemd.

Aanbevelingen en suggesties

1. De regelingen in verband met kwijtschelding belasting afstemmen op de regels voor bijzondere bijstand en gemeentelijk minimabeleid.
2. In art. 34 lid 2 onder c WWB is geregeld dat spaargelden die verkregen zijn gedurende de bijstandperiode, niet in aanmerking worden genomen als vermogen. Deze regel zou ook van toepassing moeten zijn op het berekenen van het vermogen bij aanvragen kwijtschelding belastingen.
3. Gemeente en Waterschap dienen zich rekenschap te geven van de logica van de economie van het huishouden met een minimuminkomen. Uit oogpunt van preventie van schulden is het essentieel dat betrokkenen in staat worden gesteld een financiële buffer op te bouwen. Om deze buffer vervolgens substantieel te verkleinen door het weigeren van kwijtschelding, is het paard achter de wagen spannen. Daarnaast is een inhoudelijke beoordeling nodig van de herkomst van gelden die als vermogen worden beschouwd. Geormerkte gelden als belastingtoeslagen, bijzondere bijstand, tegemoetkomingen voor chronisch zieken en gehandicapten dienen uitgezonderd te worden van het begrip vermogen.
4. In het kader van schuldregelingen gaat het GKB coulant om met het ontstaan van nieuwe vorderingen als gevolg van wetgeving.

Nijmegen, 21 oktober 2009

Voor meer informatie:

Judith Schreurs, Specialist Inkomensvoorzieningen Het Inter-lokaal.

Telefoon: 024 - 3812062; e-mail: j.schreurs@inter-lokaal.nl